

การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรายวิชาพระพุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร

The Management of the Collaborative Learning Activities on Buddhism Subject
of the 2nd Year Secondary School Students Taweethapisek School Bangkok

พระมหานพพร อภิพนโร (ศรีวัฒนสกุลชัย), ผศ.ดร. ชวาล ศิริวัฒน์, ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ

Phramaha Nopphon Abhibandho (Sriwatthanasakunchai), Assoc. Prof. Dr. Chaval Siriwat,

Asst. Prof. Dr. Niwes Wongsuwan

นิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: Nopphon@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 3 เมษายน 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 15 พฤษภาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 15 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Pre - Experimental One Group Pretest Posttest Design) โดยใช้วิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการจัดการแบบร่วมมือรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักการจัดการ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ตามหลักการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานและเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่ง

ในระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักแบ่งหน้าที่ และมีความรับผิดชอบในงานที่เป็นส่วนของตน ผู้เรียนเข้าใจการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เรียนรู้การเข้าสังคมผ่านกิจกรรมการทำงานกลุ่ม เข้าใจเนื้อหาเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาทำให้นักเรียนได้ทั้งสาระเนื้อหาและคุณธรรม ที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์คะแนนก่อนเรียน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 8.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.508 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 17.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.478 สรุปว่ามีผลทางการเรียนรู้หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรม, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, พระพุทธศาสนา

ABSTRACT

The thesis entitled “The Management of the Collaborative Learning Activities on Buddhism Subject of the 2nd Year Secondary School Students, Taweethapisek School, Bangkok” is the pre-experimental research by using one-group pretest-posttest design. A sample was selected from 39 students who were studying in the 2nd year of the secondary school of the academic year 2019 (B.E. 2562) of Taweethapisek school, Bangkok. The purposive sampling was used to conduct the study. The study consisted of two objectives: 1) to study the management of the collaborative learning activities on Buddhism subject about the important Buddhist days of the 2nd year secondary school students, Taweethapisek school; and 2) to study the achievement of before and after learning by using the management of the collaborative learning activities on Buddhism subject about the important Buddhist days of the 2nd year secondary school students, Taweethapisek school. The research instruments consisted of the learning management plan on Buddhism subject about the important Buddhist days, as well as achievement test on the important Buddhist days according to the collaborative learning activities management.

From the study, it was found as follows:

1) The results of the collaborative learning activities management on Buddhism subject about the important Buddhist days of the 2nd year secondary school students,

Taweethapisek school revealed that the collaborative learning activities management refers to the learning management that focuses on work and group learning which during the activities, each student learns to share duties and responsibilities in their own work. When students understand how to work with others, they are cultivated to learn to socialize through group work activities and the understanding of important Buddhist days can help students to gain both the content and virtue for adapting and using in daily life.

2) The results of the achievement of before and after learning by using the management of the collaborative learning activities on Buddhism subject about the important Buddhist days of the 2nd year secondary school students, Taweethapisek school showed that before learning has an average (\bar{X}) of 8.79 with the standard deviation (S.D.) equal to 1.508. While after learning has an average (\bar{X}) of 17.03 with the standard deviation (S.D.) equal to 1.478. In conclusion, after learning has a higher score than before learning with a statistically significant difference at 0.05 level, according to the assumptions set.

Keyword : Management, The Collaborative learning, Buddhism

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่ 4 เป็นวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตได้อย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุค สมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความเปลี่ยนแปลง และมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ อิทธิพลของสภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ มีทักษะ และมีคุณธรรมเพื่อเกิดค่านิยมที่เหมาะสม มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามด้านความรู้โดยจะให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้านเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญในสาขาวิชาต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 20)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ

คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วย ตนเองอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, ฉบับที่ 2, 2545) กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเพื่อปลูกฝังการทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายและทำงานกับผู้อื่นให้สำเร็จผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในหมวดการศึกษาสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ได้กำหนดไว้ว่า นักเรียนรู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข นักเรียนเข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษา พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้มีเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของวันสำคัญต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมการทำงานกลุ่ม โดยฝึกผู้เรียนให้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งหน้าที่ แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่ต้องรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม (วัฒนาพร ระจับทุกซ์, 2545 : 30-32) ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือต่อผู้เรียน มีทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและการทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะการเรียนแบบร่วมมือในห้องเรียนเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกันมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหาซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในการช่วยพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์, 2544 : 60-61)

การเรียนการสอนในปัจจุบันควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความอยากรู้ อยากรูเห็นของผู้เรียน และมีการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นอีกรูปแบบการเรียนที่เหมาะสมแก่นักเรียน โดยให้นักเรียนได้รับความรู้ ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และผ่านกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ มีทักษะ และมีคุณธรรม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จากความสำคัญของปัญหาและเหตุผลที่สะท้อนความสนใจดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะเป็นครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสนใจที่จะใช้หลักการสอนแบบร่วมมือมาใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเชิงคุณธรรม จริยธรรม กับนักเรียน และเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมกลุ่ม ฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแบ่งหน้าที่ ฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้ยังเป็นการวางรากฐานในการการเข้าสังคมให้กับนักเรียน ซึ่งต้องเติบโตเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติในภายภาคหน้าให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นงานวิจัยแบบเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental One Group Pretest Posttest Design Research) โดยใช้วิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดลองก่อนเรียนและ หลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้สูตรกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรของ Taro Yamane (ทาโร่ ยามาเน่) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ดังนี้

1. ผลการศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน มีระเบียบวินัย ทั้งทางกาย และ วาจา นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งการทำงานกันอย่างเป็นระบบ รู้จักทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี และรักษาเวลาในการทำงานอย่างตรงเวลาตามที่ผู้สอนกำหนด มีความสามัคคีกันในการทำงาน รักษากฎระเบียบของกลุ่ม ศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยความตั้งใจ นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตัวเองได้ในการแสวงหาความรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก ทำให้ ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทาง คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 8.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.508 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 17.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.478 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานและเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งในระหว่างกิจกรรมการเรียนนั้นผู้เรียนแต่ละคนต้องรู้จักแบ่งหน้าที่ และมีความรับผิดชอบในงานที่เป็นส่วนของตน ผู้เรียนต้องเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการปลูกฝังนักเรียนให้เรียนรู้การเข้าสังคม การเห็นใจผู้อื่น เป็นการเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคม ผ่านกิจกรรมการทำงานกลุ่ม โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำให้นักเรียนได้เรียนทั้งสาระเนื้อหา และได้ฝึกทักษะ

การทำงานกลุ่ม ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากขึ้น และมีความสุขในการเรียน ผู้เรียนสามารถนำทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน มีระเบียบวินัย ทั้งทางกาย และ วาจา นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งการทำงานกันอย่างเป็นระบบ รู้จักทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี และรักษาเวลาในการทำงานอย่างตรงเวลาตามที่ผู้สอนกำหนด มีความสามัคคีกันในการทำงาน รักษากฎระเบียบของกลุ่ม ศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยความตั้งใจ นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตัวเองได้ในการแสวงหาความรู้ นักเรียนแต่ละกลุ่มกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก ทำให้ ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับ สกาวเดือน ไชยสา (2553 : 101-102) ที่กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ (Jigsaw LT G.I) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านคำบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ (Jigsaw LTG.I) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 82.67 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 95.83 สูงกว่าเกณฑ์จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนที่ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือได้คะแนนเฉลี่ย 2.69 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพดี

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึงการจัดการเรียนการสอน ที่มีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก กลุ่มละ 3 – 6 คน โดยมีครูเป็นโค้ชคอยแนะนำ แต่นักเรียนจะมีการแบ่งหน้าที่แบ่งงาน และความรับผิดชอบ ทำให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกัน ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้เรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบในงานส่วนของตน และส่วนของกลุ่มโดยที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ประโยชน์จากการทำงานเท่า ๆ กัน

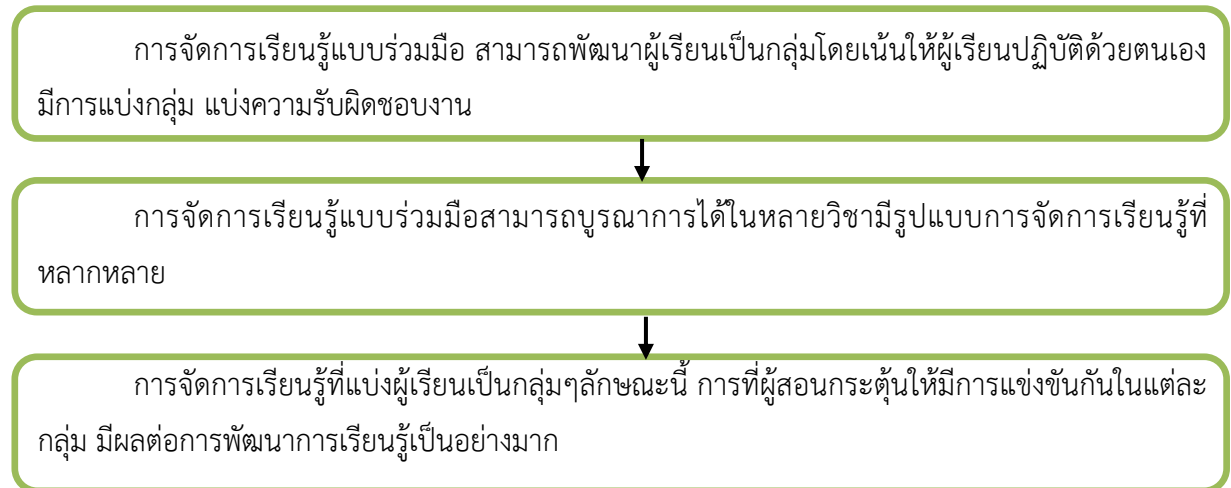
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลจากการเรียนการสอนแบบร่วมมือดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานและเรียนรู้เป็นกลุ่ม และมีความรับผิดชอบในงานที่เป็นส่วนของตน ผู้เรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เรียนรู้การเข้าสังคม เห็นใจผู้อื่น เรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคม ผ่านกิจกรรมการทำงานกลุ่มโดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำให้นักเรียนได้เรียนทั้งสาระเนื้อหา และได้ฝึก

ทักษะการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากขึ้น และมีความสุขในการเรียน ผู้เรียนสามารถนำทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวนย แน่นอุดร (2553 : 124) ที่ได้กล่าวว่าการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือแบบ STAD โรงเรียน บ้านกุดจิก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานีพบว่า ทักษะกระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือแบบ STAD โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก รายชื่อด้านบทบาทการเป็นสมาชิกกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ และยังสอดคล้องกับ พุทธพร มอญขาม (2555 : 45) ที่กล่าวว่าจากการศึกษาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง พลเมืองดีกลุ่ม สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.72.83.07 แสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนมีนัยสำคัญทาง สถิติระดับ 0.5 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6872 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 68.72 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่อง พลเมืองดีอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมาธิในการเรียน มีระเบียบวินัย ทั้งทางกาย และ วาจา นักเรียนมีนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งการทำงานกันอย่างเป็นระบบ รู้จักทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี และรักษาเวลาในการทำงานอย่างตรงเวลาตามที่ผู้สอนกำหนด มีความสามัคคีกันในการทำงาน รักษากฎระเบียบของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานและเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งในระหว่างกิจกรรมการเรียนนั้นผู้เรียนแต่ละคนรู้จักแบ่งหน้าที่ และมีความรับผิดชอบในงานที่เป็นส่วนของตน ผู้เรียนเรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้เรียนรู้การเข้าสังคมผ่านกิจกรรมการทำงานกลุ่ม โดยมีเนื้อหาเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทำให้นักเรียนได้ทั้งสาระเนื้อหา และคุณธรรม ที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ รายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การนำการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและให้นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเอง มีการแบ่งหน้าที่ แบ่งส่วนงาน และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน อันจะเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวนักเรียนเองในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเป็นการสร้างความรู้ที่คงทนให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

2) ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับนักเรียนเท่า ๆ กัน คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นต้องให้ผู้เรียนทุกคนได้แสดงออกถึงความสามารถของนักเรียนที่แตกต่างกันออกไป โดยอาศัยการทำงานกลุ่มนั้น มีการรับฟังและการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายเป็นต้น และต้องสร้างผู้เรียนให้เป็นคนที่เห็นคุณค่าความสำคัญของผู้อื่น และตัวนักเรียนเอง โดยครูคอยให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาที่ดี

3) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้น ครูผู้สอนต้องจัดทำคู่มือครู เพื่อเป็นการศึกษาและวางแผนในการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา และตัวนักเรียน เช่น การจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของนักเรียนการตรวจเช็คอุปกรณ์สื่อการสอนให้มีความเหมาะสมและเพียงพอต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น แล้วนำผลการเรียนมาเปรียบเทียบกันในแต่ละกลุ่มสาระว่า หลังจากใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือแล้ว ผลสัมฤทธิ์มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น

2) ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไปเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ

3) ควรมีการประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเป็นการนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการแก้ไข และพัฒนากระบวนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน* 2. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- พุทธพร มอญขาม. (2555). "การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องพลเมืองดีกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4". *การค้นคว้าแบบอิสระการศึกษามหาบัณฑิต*, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- สกาเวเดือน ไชยสา. (2553). "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ Jigaw L.T. G.L)". *ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อำนาจ แน่นอุดร. (2553). "การศึกษากระบวนการกลุ่มและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ STAD โรงเรียนบ้านกุดจิก อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี". *ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร

The Management of Learning Activities Based on the Group Relation Process in
the Learning Strand of Buddhism for the 2nd Year Secondary School Students
Taweethapisek School Bangkok

พระสุรพล อารณโณ (ไกรรอด), ผศ.ดร. ชวาล ศิริวัฒน์, ผศ.ดร.นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ

Phar Suraphon Areparanô (Krairod), Assoc. Prof. Dr. Chaval Siriwat, Asst. Prof. Dr. Niwes Wongsuwan

นิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: Suraphon @gmial.com

วันที่รับบทความ (Received) : 4 เมษายน 2563

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 15 พฤษภาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 15 มิถุนายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) โดยใช้วิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร พบว่า สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และคุณธรรม นักเรียนมีความสุขในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งภาระงานอย่างเป็นระบบ

นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี สืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้อย่างตั้งใจ มีความสามัคคีในการทำงาน มีน้ำใจช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี รู้จักการรับฟังเหตุผลของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม รักษากฎระเบียบของกลุ่ม นักเรียนนำเสนอผลงานอภิปรายหน้าชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิววิภาสิต กรุงเทพมหานคร คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 8.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.852 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 17.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.847 สรุปหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์, สาระการเรียนรู้

ABSTRACT

The thesis entitled “The Management of Learning Activities Based on the Group Relation Process in the Learning Strand of Buddhism for the 2nd Year Secondary School Students, Taweethapisek School, Bangkok” is the pre-experimental research by using one-group pretest-posttest design. A sample was selected from 40 students who were studying in the 2nd year of the secondary school in class 1. The purposive sampling was used to conduct the study. The study consisted of two objectives: 1) to study the management of learning activities based on the group relation process in the learning strand of Buddhism for the 2nd year secondary school students, Taweethapisek school, Bangkok; and 2) to study the achievement of before and after learning by using the management of learning activities based on the group relation process. The research instruments consisted of the Buddhism learning management plan on mental management and intellectual development, as well as the 20- question achievement test for the 2nd year secondary school students, Taweethapisek school, Bangkok.

The study found as follows:

1) From the management of learning activities based on the group relation process in the learning strand of Buddhism for the 2nd year secondary school students, Taweethapisek school, Bangkok, it revealed the following developments on students from the said management: students are developed to have both knowledge and virtue; students are happy in working as a group; students share the responsibilities systematically; students

know their duties well; students can search for information from the source with full intention; students have unity in work as well as being kind and helpful toward each other; students learn to listen to the reason of friends in the group; students follow the rules of the group; and students can do the presentation well in class and have discussions with friends by having the courage to express opinion.

2) From comparing the achievement of before and after learning by using the management of learning activities based on the group relation process in the learning strand of Buddhism for the 2nd year secondary school students, Taweethapisek school, Bangkok, it was found that before learning has the average (\bar{X}) of 8.43 with the standard deviation (S.D.) equal to 1.852. While after learning has the average (\bar{X}) of 17.23 with the standard deviation (S.D.) equal to 1.847. In conclusion, after learning has a higher score than before learning with a statistically significant difference at 0.05 level, according to the assumptions set.

Keyword : The Management of Learning , Activities based on the Group Relationships Process, The Learning Strand.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 มาตรา 5 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2547 : 12) ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับ บริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัย ต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคม โลก โดยเฉพาะรายวิชาศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนา

ตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551 : 12-14)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานเป็นกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือได้ทั้งผลงานที่ดี และได้ ทั้งความรู้สึกและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน กิจกรรมการเรียนรู้ของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มี หลักการและลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนกระทำ เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกิจกรรม กลุ่มย่อย เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนของ การวิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นกิจกรรมที่ประกอบไปด้วยการ อภิปราย (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545 : 30-31) การเรียนการสอนโดยใช้วิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพื้นฐานความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า 1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เป็นไป อย่างตื่นตัว มีชีวิตชีวา (Active process) 2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย 3. การค้นพบด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้ดี 4. การเรียนรู้กระบวนการมีความสำคัญ และ 5. การนำความรู้ไปใช้ช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น ดังนั้น การสอนกลุ่มสัมพันธ์ จึงมีลักษณะที่ 1. ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา 2. ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน 3. ยึด การค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ ด้วยตนเองจาก กิจกรรมต่าง ๆ 4. เน้นกระบวนการควบคู่ไปกับผลงานโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนวิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ที่ ช่วยทำให้เกิดผลงาน 5. เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับสิ่งที่ เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ความรู้และมีทักษะชีวิตได้เป็นอย่างดี (ทิตนา แหม มณี, 2545 : 142-143) เมื่อพิจารณาถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จะเห็นได้ ว่าเป็นกระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง เกิดการ เรียนรู้ที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวา ทำให้ผู้เรียนกล้าคิดกล้าทำ ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม จากความสำคัญ และเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีแนวคิดและมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มสัมพันธ์ ในสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนที่มีความรู้ มีทักษะการคิดที่ถูกต้อง มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีค่านิยมที่เหมาะสม มีความสุขในการ เรียน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติ สุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร ซึ่งทางผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Pre-Experimental Research) ขึ้นต้น โดยใช้วิจัยแบบหนึ่งกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่อง การบริหารจิตและการเจริญปัญญา โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่อง การบริหารจิตและการเจริญปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และคุณธรรม นักเรียนมีความสุขในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งภาระงานอย่างเป็น

ระบบ นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี สืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้อย่างตั้งใจ มีความสามัคคีในการทำงาน มีน้ำใจช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี รู้จักการรับฟังเหตุผลของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม รักษากฎระเบียบของกลุ่ม นักเรียนนำเสนอผลงานอภิปรายหน้าชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิววิเศษ กรุงเทพมหานคร คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 8.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.852 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 17.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.847 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิววิเศษ กรุงเทพมหานคร หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิววิเศษ กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิววิเศษ กรุงเทพมหานคร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้และคู่คุณธรรม นักเรียนมีความสุขในการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งภาระงานอย่างเป็นระบบ นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี สืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้อย่างตั้งใจ มีความสามัคคีในการทำงาน มีน้ำใจช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี รู้จักการรับฟังเหตุผลของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม รักษากฎระเบียบของกลุ่ม นักเรียนนำเสนอผลงานอภิปรายหน้าชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก ทำให้มีผลงานมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ราตรี เนตรรัตน์ (2545 : 29) ได้กล่าวสรุปว่า หลักการเรียนการสอนตามหลักการทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์จะส่งเสริมบรรยากาศแบบประชาธิปไตย ตลอดจนการพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ คือส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่มีโอกาสพัฒนาสติปัญญาและอารมณ์โดยวิธีการที่เหมาะสมซึ่งช่วยให้การเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียนและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการเป็นผู้นำและผู้ตาม ช่วยให้ผู้รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ

บทบาทของตนเอง และสมาชิกของสังคม และสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2522 : 98-112) ได้ให้ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ คือ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของกลุ่มคนที่มีผลกระทบต่อกันและกัน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องทำงานร่วมกัน การศึกษาเรื่องกลุ่มสัมพันธ์ จึงเป็นการศึกษาหาความรู้ที่จะช่วยให้คนสามารถที่จะทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งปัจจุบันความรู้จำนวนมากเหล่านี้ได้มาจากข้อความรู้ในศาสตร์สาขาพฤติกรรมศาสตร์ เช่นความรู้เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติของกลุ่ม พฤติกรรมการรวมกลุ่ม ลักษณะและบทบาทของผู้นำลักษณะและบทบาทของสมาชิกกลุ่ม การปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม รูปแบบของการสื่อสาร แบบการทำงานและยุทธวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้ง เป็นต้น ความรู้เหล่านี้หากผู้ศึกษามีความเข้าใจแล้วจะมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการอยู่ และทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นั้นสามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ทุกคนที่อยู่ในกลุ่มได้รับหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีน้ำใจต่อกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ต่อกันและกัน นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ได้งานที่ดีและมีคุณภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา เรื่องการบริหารจิตและการเจริญปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร พบว่า คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 8.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1852 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) = 17.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 1.847 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพมหานคร หลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กระบวนการสอนดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายอนุชา แข่งขัน (2558) ได้วิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีการสอนแบบปกติในสถาบันภาษามหาวิทยาลัยรามคำแหง” ผลการวิจัยมีดังนี้ นักศึกษาหลักสูตรฟื้นฟูภาษาอังกฤษ (remedial course) ในสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เรียนโดยวิธีการสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ อินทยารัตน (2560) ทำวิจัยเรื่อง “ผลของการสอนวิธีบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอน สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบวัดพฤติกรรมแผนการจัดกิจกรรมด้วยบทบาทสมมติ ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยการจัดกิจกรรมบทบาท

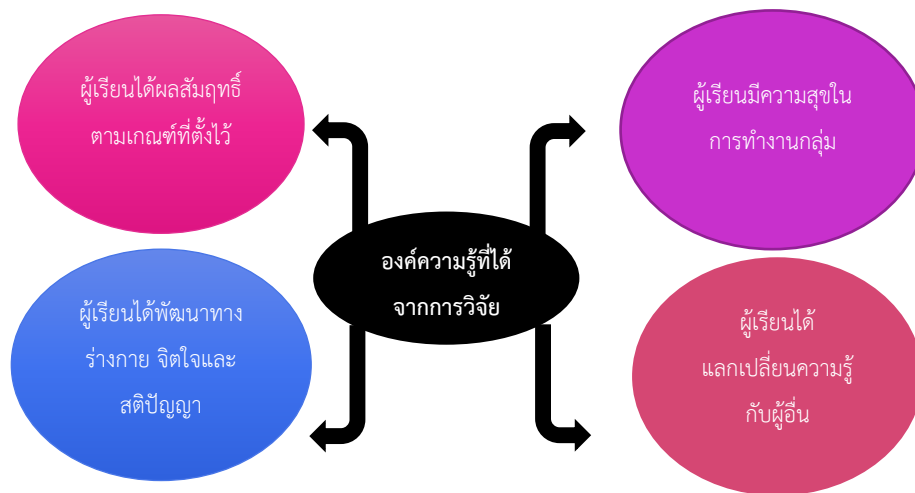
สมมติกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และการสอนตามปกติ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และความสามัคคี หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนในรายวิชาพระพุทธศาสนา หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ได้เรียนรู้ในเนื้อหาการบริหารจัดการ และการเจริญปัญญา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยภาพรวมแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ดีขึ้น และเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้

ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ จึงเป็นกระบวนการการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการที่ประกอบด้วยหลักการและเหตุผลคือ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูกำหนด ทำให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นเต้น ได้ปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้หลากหลายวิธี และนำไปบูรณาการใช้ได้กับรายวิชาอื่น ๆ ได้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ภาครัฐ เขตพื้นที่ฐานการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรมีนโยบายสนับสนุนให้มีการจัดทำวิจัยด้านกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1) การนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนควรจัดเตรียมเนื้อหาที่จะทำการสอนให้ดีและครอบคลุมเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการสอน

2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนมีอิสระในการทำกิจกรรมและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน โดยครูคอยให้คำแนะนำ และเป็นพี่ที่ปรึกษาที่ดี เพราะเป็นการสร้างความรู้ที่คงทนให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

3) จัดทำแบบทดสอบหรือแบบฝึกหัดให้มีความหลากหลาย

4) การจัดทำแบบวัดผลประเมินผลทางการเรียนนั้น ต้องวัดผลประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง เพื่อเป็นการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อผู้เรียนที่ดีสืบต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1) นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น แล้วนำผลการเรียนมาเปรียบเทียบกันในแต่ละกลุ่มสาระว่า หลังจากใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้ว ผลสัมฤทธิ์มีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น

2) นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกระบวนการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ

3) มีการศึกษาประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อเป็นการนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางในการแก้ไข และพัฒนากระบวนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ทิตินา แคมมณี. (2545). “กลุ่มสัมพันธ์ : เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน”. กรุงเทพมหานคร: นิชินแอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.

ทิตินา แคมมณี. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1*. บุรพาศิลป์การพิมพ์. กรุงเทพมหานคร.

ราตรี เนตรรัตน์. (2554). “การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”.

วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2545). “เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ”. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2551). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2551*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2547). *พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) 2545*. กรุงเทพมหานคร.
- อนุชา แข่งขัน. (2558). "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนภาษา แบบกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีการสอนแบบปกติในสถาบันภาษามหาวิทยาลัยรามคำแหง". *วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาอังกฤษ, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย รามคำแหง*.
- อุไรวรรณ อินทยรัตน์, (2560). "ผลของการสอนวิธีบทบาทสมมติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อ พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษา", *รายงานการวิจัย, ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต*.
